

Travnata dežela Mongolija

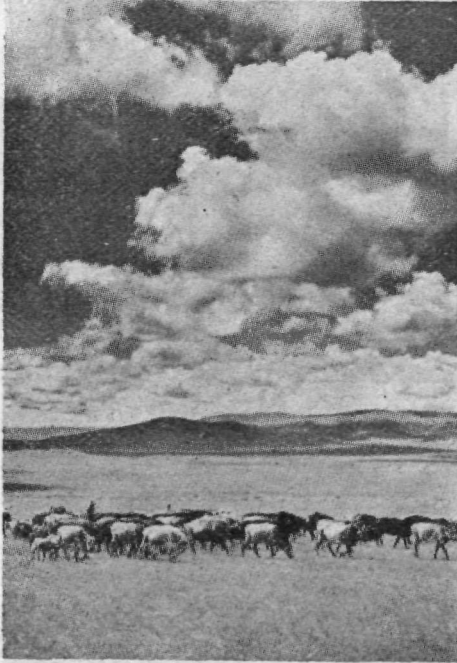
Onkraj velikega zidu, ki je branil Kitajsko pred napadi divjih roparskih nomadov, se pričinja Mongolija, dežela trave in čred, poletnega pripekajočega sonca in strašnega zimskega mraza. Zemljevid nam kaže, da je kitajski zid ne daleč od nekdanjega glavnega kitajskega mesta, cesarskega Pekinga, od koder je tudi najbližja pot v Mongolijo. Mongolija meri približno dva in pol milijona km², je torej 10 krat večja od naše države, a ima samo okoli dva milijona prebivalcev. Na severu se dotika ruske Sibirije, na jugu jo oklepa kitajski zid, na vzhodu prehaja v Mandžurijo, a na zahodu seže do kitajskega gorovja in se njena meja izgublja v puščavi Gobi. Severni del se imenuje Zunanja Mongolija, spodnji južni pa Notranja, ki se deli na štiri stare kitajske pokrajine Džehol, Čahar, Suijuan in Kansu. Dočim je Zunanja Mongolija še precej gorata, je Notranja Mongolija valovita ravan, zelena stepa, ki prehaja proti severozahodu v puščavo Gobi. Sami Mongolci opisujejo svojo domovino takole: »Najlepša dežela na svetu! Nikjer hiš, nikjer ulic — povsod velika, lepa trata in na njej črede kamel, konj in ovac.« Njim je domovina sveta, najlepša zemlja na svetu.

Od Pekinga te pripelje železnica na Kalgan, od tu pa vodi karavanska pot v Notranjo Mongolijo. Železnica vodi preko Nankav-sedla, kjer so bili lansko leto hudi boji med Kitajci in Japonci. Tam prereže železnica tudi kitajski zid, ki ga je pred več kot 2000 leti zgradil kitajski cesar Čin-ših. Onkraj velikega zidu se razprostira neizmerna, lahko valujoča mongolska stepa.

Mongoli so nomadi, pastirji, ki pasejo velike črede goveda, konj in ovac, pa tudi kamel, ki so jim potrebne na poteh skozi puščavo. Njihovi konji so majhni, a izredno žilavi ter vztrajni v teh stepah. Vsako pomlad si Mongolec poišče pripraven prostor za svoje črede, ki se pasejo do zime na teh mestih. Ko jeseni zapiha mrzel veter iz sibirskih goličav, tedaj se zbero v zimiščih, da v potrpežljivosti počakajo konec zime.

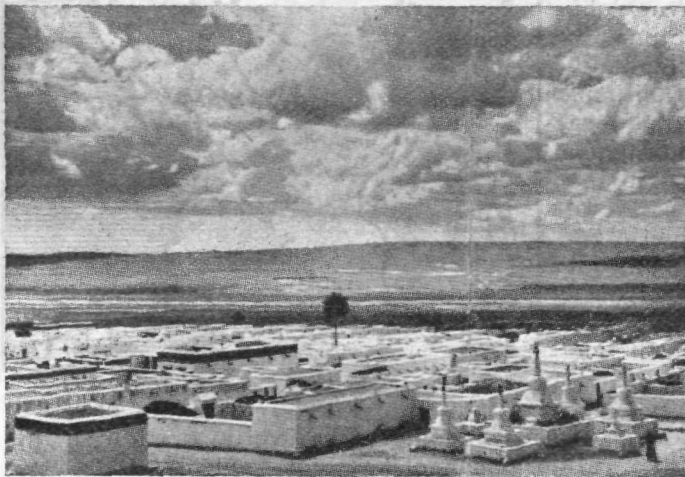
Večkrat jim zima — mrzli pekel — uniči vse njihovo imetje — črede — in tedaj se zgodi, da vse naselje izumre. Kajti Mongoli pravijo: »Zima pije ljudstvu mozeg,« in zime se Mongoli najbolj boje.

Njihova noša je preprosta. Poleti nosijo platnene obleke, pozimi pa težke kožuhe. To je glavno oblačilo. Vendar se ženske oblačijo tudi v težko, dragoceno svilo, zlasti ob ljudskih praznikih, in glavo jim krasi mogočno zlato okrasje, polno dragih kamnov.

Ker se selijo iz kraja v kraj, je njihov dom šotor, izdelan iz živalskih kož. V tem so pravi mojstri. Znotraj je podložen s snežno belimi ovčjimi kožami, na vrhu je velika križasto prepletana odprtina, skozi katero odhaja dim.

V šotor postavijo tudi pohištvo, nizke mizice, omare, čudovito poslikane. Tak šotor je dom mongolske družine.

Ko pride v šotor tujec, ga prijazno sprejmejo in mu postrežejo s čajem. Tega kuhajo iz čajnih opek (čaj prešan s krvjo), masla, sira in soli in je Mongolcem najljubša pijača. Kdor prvič pije

tako rjavo gosto mešanico, tega oblije mrzel pot. Ostala hrana jim je meso njihovih živali, mleko, sir in maslo.

Po veri so budisti in njihovi duhovniki, lame, so oblečeni v rdeča oblačila. Poznajo tudi romarska pota in romarsko mesto, kamor ne sme stopiti ženska noga. Vsako pomlad prirejajo samostani, kjer živijo lame,

veličastna slavja v zahvalo za prestano zimo in takrat se prično po končanih zahvalnicah tudi zabave. Tukaj tekmujejo v hitrem jahanju, streljanju z lokom, ki je mongolski narodni šport, in rokoborbi.

Pred 700 leti je bila Mongolija pod vodstvom Džingiskana najmočnejša država ne samo v Aziji, temveč tresla so se pod kopiti njihovih velikih konjeniških vojska tudi evropska tla. Obiskali so tudi naše kraje, vendar samo »mimogrede«, a za njimi so ostala prazna mesta in nova pogorišča. Ruski narod je bil več kot 200 let pod mongolskim vodstvom.

Danes ni Mongolija več tista močna država kot nekdanj. Trije njeni sosed, Japonska, Kitajska in Rusija, se bore zanjo, a kdo ji bo vladal, ne moremo vedeti. Mongolci verujejo, da takrat, ko je njihova domovina v nevarnosti, vstanejo iz daljnih grobov padli sinovi mongolskega ljudstva in se vračajo v domovino braniti svojo rodno zemljo. Gorje tistemu, ki bi se jim upiral; poteptajo ga v prah in pepel. Mogoče prav danes jezdijo preko valovitih trat sence padlih junakov, saj je njihova domovina v nevarnosti.

Sojatoslav

Vlak

*Mama, mama, kaj je vlak?
O ti Mihec, še ne veš?
Vlak je dolga vrsta voz,
da ni treba iti peš.*

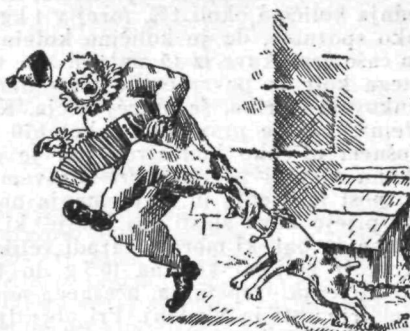
*Provi voz je črn in grd,
kakor godrnjavi zmaj,
buta s težkimi perutmi
sem in tja, naprej, nazaj.*

*Stari zmaj je starec s pipo,
ki ves čas kadi, kadi,
smeje se potih, pa zavriska
živo, preden obstoji.*

*Zmaj je spredaj, zadaj pa je
črni voz velika vrsta,
sedeš vanje pa se pelješ
lahko prav do Trsta.*

Nande norce brije, skače,

Sultan mu pomeri hlače